

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1911. július 2.

148. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Feladat szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 50 fillér.

Magyar ipartermékek a külföldön.

(H. J.) A kapitalisztikus ipari termelésnek, a mindig jobban érvényesülő munkamegosztásnak, a tömeges gyártás és a cikkek szerint való specializálódás révén elért költségcsökkentésnek természetes folyamatai: az ipari termelés és az értékesítés nehézségei. Az ipar specializálódással karöltve jár a külső piacok kutatása, a kiviteli kereskedelem istápolása; mihelyt valamely iparcikk termelése meghaladja a belső fogyasztást és keresletet, az iparosodás nyomdokában a kivitelfejlesztés valamely alakjának is jelentkeznie kell.

Az a szerves kapcsolat, amely az ipar és kereskedelem — e két merkantilis termelési ág — között fennáll, abban leli magyarázatát, hogy a kapitalisztikus termelés korszakában iparcikkek értékesítésével ugyanannak a nemzetnek a kereskedelme kell hogy foglalkozzék, amely nemzet termelte e cikket, holott mezőgazdasági — különösen az ipari termelés nyersanyagául szolgáló — cikkek kivitelét a vásárló iparos-nemzetek kereskedői is magukra vállalhatják. Iparcikkek exportja feltétlenül nemzeti exportkereskedelmeknek ad létet, holott mezőgazdasági cikkekért gyakran a vásárló jön el a termelőhöz. (Dr. Josef Hellauer: System der Welthandelslehre, Wien. 1910.)

A kiviteli kereskedelem a legkülönbözőbb üzleti alakoknak ad létet, melyeket nehéz rendszerekbe szorítani. Ehhez képest az exportőr fogalma is igen tág és több kereskedőtípust ölel fel.

Exportőr a termelő, ki maga vállalkozik termelvényeinek értékesítésére, exportőr az a kereskedő, ki bizonyos cikkekben dolgozik és alkalomadtán — esetleg kedvező konjunkturák hatása alatt — egyik-másik külső piaccal is keres összeköttetést, exportőr végre — még

pedig a szó legszorosabb értelmében — ki többféle kereskedelmi cikkben bár, hanem egy irányban, egy viszonylatban bonyolítja le üzletét. Az exportügyletek továbbá — akárcsak a belföldi üzlet — saját számlára költethetnek, avagy bizományos, illetve képviselői (ügynöki) alapon jöhetnek létre.

Az exportüzlet szervezete Európa különböző országaiban eltérő képet nyújt. Európa egy része — a nyugati és közép-európai államok — tekintettel az itt uralkodó kultúrára és reális üzleti szervezetre, exportügyletek tekintetében nem különbözik a belföldtől s éppen ezért e piacokra közvetlenül dolgozik a legtöbb európai iparállam. Csak a francia és angol gyárosok választják el ezekben a viszonylatokban is a termelést az értékesítéstől és gyártmányaikat bizományosoknak adják át.

Egy második csoportba az észak-, kelet- és déleuropai országok sorozhatók, továbbá részben az Európán kívüli Levante, valamint az északamerikai Egyesült-Államok. Sok gyáros ezekre a piacokra is közvetlenül dolgozik, ugyanakkor azonban a legközvetlenebb értelemben vett, vagyis egy bizonyos irányban, viszonylatban dolgozó exportőrök is fontos szerepet játszanak. E piacokon különben az egyes termelőországok gyárosai más-más módszert alkalmaznak. Míg a német gyárosok a három észak-európai államot (Dániát, Svédországot, Norvégiát), Oroszországot sőt az északamerikai Egyesült-Államok területét is nagyrészt közvetlenül dolgozzák meg, az osztrákok inkább közvetítőkkel bonyolítják le a forgalmat.

Ezzel szemben a levantei piacot az osztrák gyárosok inkább közvetlenül dolgozzák meg. A harmadik csoportba a tengerentúli országok tartoznak, mely terület a tulajdonképeni exportőrök birodalma. Közvetlen

nexust csak az olyan gyárosok tartanak fenn, akik egyes tengerentúli viszonylatokban nagy forgalmat érnek el, akik tehát elviselik a külön kereskedelmi szervezet költségeit.

A magyar kiviteli kereskedelem — bizonyos tőzsdéi jegyzés tárgyát képező mezőgazdasági világcikk kereskedelmétől eltekintve — még csak rövid multra tekint vissza s ma is gyermekkorát éli. Ennek egyik oka Ausztriával való vámközösségünk, mely ország vámvédte biztos piacot rezeval főleg mezőgazdasági cikkeknek a szomszédban, továbbá az a körülmény, hogy évszázadokon keresztül csak mezőgazdasági termékeket exportáltunk, melyeknek nem kellett messze földön fogyasztót keresnünk.

Amely mértékben azonban iparunk erősödik, vagyis industrializálódik, ugyanabban válik szükségessé a kivitel fejlesztése a vámkülföldre. Az osztrák verseny egyrészt, a kereskedelem konzervatívizmusa és tökehiányunk másrészt, végre ipari termelésünk primitív foka (bizonyos iparágakban) azt eredményezték, hogy óriási importfeleslegünk mellett állandóan növekvő kivitelünk van gyártmányokban.

E tünet egyik magyarázata, hogy az ipari termelés nagy specializálódása mellett honi termékeink gyakran nem felelnek meg a nagyobb igényű magyar közönségnek, ellenben jó piacokat lelnek a szerényebb, mert szegényebb Keleten.

Miként ismeretes, ipari kivitelünk legfontosabb piaca a Balkán és az Európán kívüli eső Levante. Egyik-másik világhírű gyárüzemünk azonkívül a tengerentúli is exportál. Lássuk már most az exportügyletek lebonyolításának módját, a magyar kivitel szervezését! A Balkánra és az ázsiai Levantéra legtöbb gyárüzemünk közvetlenül dolgozik, vagyis képviselők, ügynökök útján maga bonyolítja le a kivitel.

„A Tengerpart” tárcája.

Az ember.

Fulladásig fűtött kis szoba szűk falai közé szorítva ül Ákos és bámul a levegőbe. Érti a fülledtséget, de ülve marad, egy lépést tenni is rest. Iszonyu ez a magányos érzés. Ülni, a gondolatok szárnyán illatot, színeket, mámort és vágyakat termő paradicsomoka, járni, fuldokolni a gyönyörök érzésében. . . . És megfulladni a semmiben, az egyedüllétben. Csóktól eltöltve, megfosztva minden örömtől és reménykedéstől, nélkülözve a puha karok édes érintését és a szerelem melegének gyönyörét, kéjét, testtérvadását . . .

Ezen jár az esze Ákosnak. A fűtött szoba kábulata vibrál az agya körül, a torka száraz a Johánnyfűstől, a keze remeg és a testében irgalmatlan lázzal és valami erősen részegítő szerelem. Az első nagy és olthatatlan lángja a testi szomjúság fiatal kitörésének . . .

Iszonyu ez így élni, pusztán álmokat élve és álmokat látva, éjjelek nélkül, bársonyos keblek dagadó melegétől távol. . . Szeretne ölelni, nincs, aki szeresse, szeretne játszani valami arcához simuló fej puha fűrtjeivel, szeretné érezni a testét, a melegét, a forróságát valami lány édes közelségének. . . Nincs. Álom minden. A való tagad, kinez, sorvaszt és öl . . .

Kinos szomjúságában az utcára menekül Ákos.

Fagyos szél csikorgatja meg a fogát. A cipője kísértetiesen kopog a kövön, a teste fázik, a lelke fél.

Az utcasarki kávéházban még vigan muzsikál a cigány. Zajosan árad ki a zene az utcára. És vele a mulatók mámor. És Ákos issza a mérgét a mérgező muzsikának, a tomboló élet részegítő zenéjét, az éj búbajos csábítását. Feszül a melle, zug a feje, izzad a homloka és érzi, hogy élni akar. Élni és szeretni. Élni és élvezni. Csókot, mámort, testi kéjt és lelki jóllakottságot. Lányt, asszonyt, özvegyet, nőt, szeretőt. Mindegy. Test legyen. Száj legyen, mely harapja az ajkát, kebel, mely forró liheggel agyoruzza a szívet, fog, mely kimarja a lelkét, bőr, mely hamuvá perzseli a testét. . . . És szeresse . . .

Öntudatlanul ballagott Ákos az utcán. A lázas vágyakozás megtörte egészen. Anélkül, hogy maga is tudta volna, az ideálja lakása felé ment. Az ösztön vitte, föl se nézett.

Egy szép főutcai ház első emeletén lakott a Gizája. Még ki volt világítva az ablaka. A függöny le volt eresztve. Egy elasztikus női arc körvonalait látta rajta Ákos.

Merengve nézte az ablakot. Érezte, hogy a szeme odatapadt, de nem is akarta levenni onnan. Győzelmes öröme édesen égető perce volt az.

De a tesie fáradt volt, nagyon. Reszkettek

már a lábai, végre akaratlanul lezáródtak a szemei és még csak a torka hörögte kinosan.

— Te is érzed!

Szegény boldog, te is érzed a vágyat és virrasztasz mitiam? . . . Micsoda perc volna a miénk! Hat sose tapad össze az a két ajak, mely egymás kéjét epedve sorvad? Hat nincsen törvény? És nincsen teljesülés? . . .

A lelke lankad már. Meg csak a teste él Ákosnak. A vére lázasan lüktet és vérengző vágygyal kíván boszut és karpótlást az irgalmatlan éjtől. Letörve ballag tovább, maga se tudja hová és nem tudja miért . . .

Zug-utcák sötét árnyékában barangol egyedül, a lelkismerete röhögésétől kiserve és üldözve.

Egy földszintes, rozoga ház kicsi ablakából sápadt, borzas hajú lány szólítja, alig susogó hangon.

Ákosnak nincs ereje. Nincs már akarata. Alig bírja a lába. Pihenni akar. És bemegy piheuni ahhoz a sápadt, idegen lányhoz . . . Aki ráborul, hizeleg, csókolja, becéli, öleli, simogatja . . . Talán tetszik is neki Ákos . . .

És Ákos túri. Ákos, akinek a lelke poklokat érez és vad szerelem fölemészítő lángjájért eped, Ákos, aki Giza csókját epedi, szomjazza, éhezi, imadja, — esztelenül, lelketlenül rogy annak a lánynak az ölébe, akinek a szája érintését is utálja, akinek a testéből undorodik . . .

P. B.

Erre — természetesen — csak a nagy vállalatok képesek, a melyeknek megfelelő kereskedelmi erők és a szükséges tőke áll a rendelkezésünkre. A középipar már a közvetítő exportőr segítségét kénytelen igénybe venni s e célból részben képviselői alapon működő, részben saját számlára vásárló szervezetek kiviteli, vállalatok létesültek, melyek jelentékeny forgalmat érnek el.

Sőt — bármilyen gyermekkorát élje is a magyar kereskedelem — a legszűkebb értelemben vett, vagyis több cikkben, azonban állandóan bizonyos viszonylatokban dolgozó exportőrreink is vannak, akik egyben az illető tengerentúli piac (pl. Kína vagy Délafrika) importőrei is, amennyiben fiókot tartanak fenn a piacokon. Ugyanezen cégek az illető termelőhelynek (pl. Kínának) Magyarországra irányuló kivitelét is lebonyolítják s így szerepük nemcsak a kivitel- (és közvetve az ipar-) fejlesztés hanem a közvetlen összeköttetés, a nemzeti közvetítés szempontjából is figyelemre méltó.

Hasonló szerepet töltenek be azok az ügynöki cégek, akik a külföld egyenes — ránk nézve figyelemreméltó — piacain igyekeznek bevezetni az általuk képviselt magyar gyárosokat. Többnyire olyan módon keletkeznek, hogy egyik-másik kereskedelmi utazó, aki korábbi működéséből jól ismeri a klientelát, az ország nyelvét és szokásait, aki egyben a hazai termelési viszonyokban is jártas, néhány jobb képviselőt birtokában szerény irodát nyit a külföld fogyasztópiacán.

Minden ilyen iroda a magyar ipari termelés egy-egy őrszeme. A magyar ügynök megfigyeli a piac igényeit, a kelendőségnek örvendő cikkeket és jelentéseiben arra ösztökéli a magyar termelőt, hogy gyártását a versenyhez idomsítsa.

Jelentéseit konkurrens termelőtől beszerezett cikkekkal (ellenminta) illusztrálja, kioktatja gyárosainkat a csomagolás meg kiállítás detail kérdéseiben, egyszóval: *irányítólag hat a termelésre.*

Ebben a kioktató, instruktív működésben van a külföldi piacon dolgozó magyar ügynök legnagyobb érdeme. Szerepe hasonló az állami hivatalos szervezet (konzulatus, kereskedelmi attachék stb.) szerepéhez, csak hogy működése közvetlenebb, szavai meggyőzőbbek, mert tevékenységének rugója a legegészségesebb önérdék: a forgalomból származó jutalékra való törekvés. Az ügynök instruktív tevékenységének sikere még másban, bizonyos pszichológiai tünethen keresendő. A konzul, vagy más hivatalnok rendszeren általános jelentést küld, kioktató szavai *mindenkinek*, az egész hazai érdekeltségnek szólnak. Működése önzetlen, felfogja a minden egyéni érdek felett áll. S épen ez a gyengéje. Mert a kereskedő, a termelő azt szereti, ha neki specialiter jut valami gyakorlati értékű hír a tudomására, melyről versenytársa nem tud, ha neki *magának teljesítenek hírszolgálatot*. S ezt a szerepet játssza a kitelepített magyar ügynök.

A magyar kiviteli üzleti alakulatok ismeretiségének során még azt a tipust is meg kell említenünk, mely — német mintára — az exportőr és a hazai gyárosok kiviteli működésének bizonyos kapcsolatát jelenti s főleg műszaki cikkek eladásánál vált be. Egyik külföldi magyar importcégünknek sikerült ugyanis rábeszélni egyik világhírű iparvállalatunkat, hogy piacán eladási irodát létesítsen, még pedig az illető importcég szárnya alatt és a gyár egy műszaki tisztviselőjének részvételével. Ilyen üzleti alakulatnak az az előnye, hogy műszaki demonstrációkat is lehetővé tesz, melyekre az importőr nem lenne képes.

Látjuk tehát, hogy a hazai exportunknak is meg van már a maga nemzeti szervezete, mely bármilyen szerény szerepet játsszik is a világkereskedelemben nagy forgalmában, legalább a földrajzi fekvésünkkel fogva reánk előnyös piacokon elég mély gyökeret vert. A Balkán-félsziget országaiban és az ázsiai Levantén számos magyar cég szép eredménnyel dolgozik kivitelünk fejlesztésén s nagy szívóssággal küzd a német és olasz, sőt az osztrák verseny ellen.

Mi sem indokoltabb, mint hogy a magyar kormány közvetlen támogatásában részesíti az ilyen külső piacokon teletelődő magyar import cégeket. A közvetlen kivitelfejlesztésnek ez a módja tulajdonképpen a termelőnek nyújtott segély, mivel lehetővé teszi

azt, hogy a sok bajjal és nehézséggel küzdő magyar importőr csak a magyar termelő, a magyar gyáros cikket propagálja, azt kioktassa s ilyen módon a hazai termelés ösztökélőjévé váljék. Amit a gazdag, expanzív német gyárosok szövetkezésük útján érnek el: alkalmas fiatal erő kiküldését és kitelepítését a meghódítandó piacra, azt — tekintettel fiatal és számos akadályal küzdő iparunkra — gyakran a *magyar állam* végzi. Külföldi ösztöndíjaink nem egy vagyontalan kereskedelmi alkalmazottat juttattak abba a helyzetbe, hogy gyakorlati uton tanulmányozhassa a fontosabb külföldi piacokat, hogy megismerkedhessenek az idegen országok szokásaival, nyelvvel, a kereskedelmi kormány részéről utalványozott letelepedési segélyek pedig nem egy virágzó importcégnek vetették meg az alapját.

Ilyen támogatásra — különösen a letelepedés első korszakában — annál inkább van szüksége a magyar cégnek, mivel a kivitelfejlesztés egyéb eszközei vagy tényezői többnyire nem állanak rendelkezésére. *Közvetlen hajózárok* híján számos viszonylatban hátrányos helyzetben vagyunk és a nemzeti pénzintézetek — kivéve a Balkán néhány helyén létező kommanditált bankokat — sem támogatják az exportot. Magyar importcégek olyan piacokon, melyek földrajzi helyzete kedvezne kivitelünknek (pl. Egyiptom) gyakran panaszkodnak ilyen magyar exportbank hiánya miatt s a hazai kivitel nagy akadályának tartják, hogy hazai pénzintézeteink az illető piacról való (pl. egyiptomi) *elfogadványokat egyáltalában nem hajlandók leszámitolni*, vagy ha kivételesen mégis megteszik, úgy nagy kamatot és jelentékeny költséget számítunk fel érte, úgy hogy végeredményében a gyárosra nézve előnyösebb, ha tárcájában tartja ezen elfogadványokat. Tekintettel azonban iparunk tökeszegénységre, ez az eljárás elriaszítja gyárosainkat a kivitelről.

Kitelepített magyar importcég, kiviteli forgalom, közvetlen hajóösszeköttetés, nemzeti exportbank causalis nexusban levő fogalmak. Az egyik a másik nyomán fakad s egyik táplálja a másikat. A természetes fejlődés során az üzleti forgalom megteremtésével — szükségszerűen — ezek az intézmények is megfognak születni. *Az első lépés már gyökeret vert s csakhamar a többi is bele fog kapcsolódni.*

A magyar kivitelfejlesztés — mindig az ipari kivitel tarva szem előtt — legfontosabb tényezője ma a külföldön működő magyar importcég, vagy annak más — esetleg magyarországi központtal kombinált — alakja. Kezdeményezésére szánja magát rá egyik-másik gyárosunk a kivitelre, instrukciója alapján teszi meg a magyar termelő az első lépést a világszínház labirintusába. Keserves, hálátlan szerepet tölt be, melyért kevés az anyagi és még kevesebb az erkölcsi elismerés.

Pedig a jónévű külföldi importcégek gyakran többet tesznek a tömegek szimpáthiájának megnyerésére, mint a legszebb hírlapi vezércikkek. Alkalmunk nyílt ezt látni a már a közelmúltban is a magyar kereskedők és iparosok törökországi tanulmányútja alkalmával, amidőn törökországi magyar importcégek állottak a két nemzet gazdasági közlekedésének hátterében.

Közvetlen gazdasági nexust teremteni a külföldi piacokkal, bemutatni a nemzeti termelés gyümölcseit a világverseny közepette, demonstrálni, hogy nemzeti termelésünk megállja a helyét, ez a kereskedő, a külföldre szakadt magyar cég hazafisága.

Békés harmoniát teremteni a termelő és fogyasztó gazdasági terület között s ekként tért hódítani: ez az, amit az olasz Luzzatti így aposztrofál: *questo e imperialismo pacifico questo e imperialismo industriale!* — Ez a békés, az egészséges, az ipari imperializmus útja!

Dr. sóvári Schneider S.

A szusáki malomégés.

Fiume, jul. 1.

Tegnapi számunkban lapzártakor röviden jelentettük, hogy délután négy órakor Susákon a Turina Felice tulajdonát képező gabonamalom kigyulladt. A tűz, melyet Fiume és Susák egész tűzvédelmi szervezete igyekezett oltani, az egyik egyemeletes épületet teljesen

elhamvasztotta, csupán a kormos falak maradtak meg. A gyors mentésnek köszönhető, hogy a szomszédos raktárépület és más cégek raktárai épen maradtak. A tűzvédszóló, mely 80.000 korona kárt okozott, tudósításunk a következő:

Pénteken délután háromnegyed négy óra után a susáki Tvoronica-utcán levő Turina Felix tulajdonát képező gabonamalom őrlőépületében a munkások lángnyelveket láttak előtörni. Nyomban telefonon értesítették a susáki tűzoltókat, akik Miletic parancsnokkal vonultak ki a tüzhöz. Telefoni értesítésre kivonult a fiumei tűzoltóság de Emili főmérnök vezetésével is, majd midőn az ötven főnyi tűzvédelem elégtelennek bizonyult, az államvasutak tűzkészletére egy gőzfecskendővel Nagy Sándor főparancsnok vezetésével, a papirgyári tűzoltók a gőzfecskendővel és a tersattoi tűzvédelem is a vész színhelyére sietett. A tűz a baloldali malomépület földszintjén tört ki. Az épületet a Fiumara folyó határolja, jobbról pedig egy vasból készült átjáró köti össze a szintén egyemeletesre épült gabonaraktaival. Az épülettel szomszédos Calogera Domonkos fatelepe, ahol mintegy 60.000 korona értékű faúra volt, nem messze tőle vannak Bakarcich istállói és a Benco-féle drogueria benczinraktárai.

Az őrlőmalom földszintjén vannak a liszt-őrlőgépek, amelyeknek gépszíjjai az első emeletre vezetnek fel. A két épület között épült a gépház, melyben egy szivógázmotor hajtja a munkagépeket. Közvetlenül a főgép mellett ütött ki a tűz, amelyet csak délután négy óra előtt vettek észre, bár a tűz már jó órája lapanghatott a felhalmozott liszteszűcsákok közt. Néhány perccel később, hogy az első lángnyelvet észrevették, a tűz már kikezdte az erős tölgylagerendázatot s mire az első tűzoltókocsi a malom elé ért, az első emelet is lángban állott.

Fojtó füstben láttak a tűzoltók a munkához, ami eleinte nagyon nehezen ment. Az épületbe szinte lehetetlen volt a behatolás s aki már bejuthatott, azt az égő liszt penetráns buze alig néhány pillanat múlva kikergette a szabad levegőre. Tizenegy sugárból ontották a vizet a tűzoltók az épületre, mely mindjárt menthetlennek látszott. A lángok már a tetőt is nyaldosták; hatalmas lángoszlop tört az ég felé. Minden igyekezet arra irányult, hogy a jobb oldali raktárt, ahol 80.000 korona értékű liszt és kukorica volt felhalmozva megmentésék. Nagy veszélyt nyújtott a szomszédos fatelepet is. Mintegy ötven munkás vitte ki az utcára a faúrát, a Bakarcich-féle istállóból pedig ez alatt kiszabadították a lovakat és kecskéket. A veszélyre való tekintettel a rendőrség az istállóépület mellett levő ház első emeletéről a lakókat kilakoltatta.

A Lujza-uton ezrekre menő tömeg nézte a tüzet és sok száz ember gyűlt össze a Fiumara fiumei partján is. Harsogó derűségbe törtek ki a kíváncsiak, amikor a Szusak-szálóban lakó orfeuménekesnők álmutból felverve, boglyas fővel, az elképzelhető legteljebb neglizsében az ablakokhoz siettek s menekülni akartak. Csak midőn értésükre adták, hogy őket nem fenyegeti veszedelem, nyugodtak meg s hozzáálltak — délután 4 órakor — az iltözködéshez.

A közelben levő szappangyárhoz is kiküldöttek tűzoltókat, nehogy a szikraeső lángra lobbantsa a könnyen gyúló anyagot. Itt Székely József, a Fiumei Kereskedelmi Bank igazgatója személyesen tette meg a szükséges intézkedéseket.

Az őrlőépület csalatt teljesen a lángok martaléka lett. Elégett a telefonvezeték s több száz méternyi hosszúságban leszakadtak a telefondrótok, miáltal a környékbeli iparvállalatokkal lehetetlenné vált a telefoni érintkezés. Sisteregve égett a gabona. A lángok körülnyaldosták az összes oszlopokat s fél ótkor az épület belseje egy lángtengerből állott. A hydránsok nem képesek elég vizet szolgáltatni, az épületbe pedig lehetetlen behatolni. Nagyban elősegítette a tűz rohamos tovaterjedését a tűzbiztonsági szabályok be nem tartása. Valamennyi ablak zárva volt, sőt vastáblákkal volt befödve. A kulcsok bennétek az épületben s így a tűzoltóknak csakányokkal kellett rést ütniök. Amikor végre felfeszíthették az ablakokat, újabb akadályok állottak útját a mentésnek.

Az ablakokat sodronyok védték, mögöttük pedig őrlőgépek torlaszolták el a beme-

netet. Így történhetett, hogy félöt óra volt, a mikor végre a tűzoltók a malomépület belsaját kezdték locsolni. A hosszú és fárasztó munka közben az épületben már nem volt egy ép gép sem. A lisztes zsákok félig elégték, a gépszijak megpörköltve hullottak le az emeletről, a gerendázat pedig egymásután dőlt be. A lángfodrok semmit sem kíméltek. Az öntött vasból készült gépek áttüzesedtek s hatalmas parázsosót széjjelszórvá estek le, újabb lángra lobbantva a félig elégett zsákokat.

Öt perccel öt óra előtt iszonyu robajjal *leszakadt a tetőzet*. Nyomában hatalmas lángok törtek elő, a folyton aládömlő víztömegek azonban hamar eloltották a tüzet. A malomban minden odaégett s nagy ijedelmet keltett az a hír, hogy a tető beszakadásánál három ember az égő épületben volt. Ezek azonban idejekorán kimenekültek.

Mialatt a poros, rosszul gondozott szu-sáki utról két gőzfeckendő szállította a szükséges vizet, *Ricotti* Adám tűzoltóparancsnok a fiumei oldalról egy gőzfeckendővel vezette a mentést. Két tömlőt a Fiumán kereszül gyorsan az égő épület felé irányított s így minden oldalról megtámadta a lángtengert. Nagyban akadályozta a mentési munkálatokat, hogy az épülettel határos fátelen most építenek s egy mély gödör folytán nem támaszthaták létrákat a malomépület falának. Negyed hatkor a tüzet lokalizálták. Az épület teljesen elégett s a zsarátnok még késő éjjel i füstölt.

A malom Turina Félix a „Nord-Brith“-nél 175.000 koronára biztosította. A kár az eddigi megállapítás szerint *nyolcvanezer korona*, biztosítás révén azonban megtérül. A *tűz keletkezésének okáról* több verzió kering.

A legvalószínűbb az, hogy a nagy hőség következtében a *faoszlopok áttüzesedtek* s ezáltal tört ki a tűz.

Az oltási munka nehezen ment, de ebben nem a tűzoltók a hibásak, akik valóban dicséretreméltóan dolgoztak. Az oltásnál *többen jelentéktelen égési és zuzási sebeket szenvedtek*. Ezek Ferlan Lajos, Petrich Pál, Ficiol József, Krorsich Vladimir és Borsich Tamás. A sérülteket a mentők vették ápolás alá, Ficiolt pedig, aki égési sebeket szenvedett, a kórházba szállították.

A nagyszámú összegyűlt kíváncsiak soraiban a fiumei és susáki rendőrség, valamint a csendőrség tartotta fenn a rendet, a közönség azonban nyugodtan viselkedett s megelégedett azzal a látvánnyal, melyet a tűz nyújtott. Nagy szerencse, hogy a tűzoltóknak sikerült folytonos feckendezéssel a szomszédos gabonarakárt, a benzinnel telt hordókat és a fátelpeket megóvni a tűztől s így nagyobb szerencsétlenségnek elejét vették.

Hat óra után a tűzoltóság bevonult, csupán a tüzkészlet maradt a leégett malománl, egész éjjel vigyázva, hogy a zsarátnokok mögöl ne törjenek újból a lángok.

UJDONSÁGOK.

— **Küldöttség a kormányzónál.** A Magyar-Horvát tengerhajózási társaság huszonkét gépésze és fűtője, akik a sztrájk befejezése után munka nélkül maradtak, ma küldöttség útján tisztelegtek *Wickenburg* István gróf kormányzónál. A küldöttséget a gépészek részéről *Fodor* Gábor városi képviselőtestületi tag, a Művezetők Országos Szövetsége fiumei fiókjának elnöke, a fűtők részéről pedig *Ricotti* Arrigo rappresentante vezette. A kormányzót a deputáció arra kérte, hogy újból alkalmaztatásuk érdekében járjon közbe a társaság igazgatóságánál. A gróf erre vonatkozólag megnyugtató választ adott.

— **A rappresentanza ülése.** A városi képviselő testület tegnap este *Mohovich* Donato első alpolgármester elnöklésével ülést tartott. Bejelent, hogy a közoktatásügyi miniszter az előző iskolaszéknek a tanítói pótvizsgálatra vonatkozó határozatát megsemmisítette. Ugyanerre vonatkozik a kormányzó egyidejű leirata is. A miniszter döntését átteszik az új iskolaszéki bizottsághoz véleményezésre. Jelenti, hogy

az elnökség a sztrájkmozgalom miatt alkalmaztatás nélkül maradt gépészek és fűtők ügyében az Ungaro-Croata igazgatóságánál közbenjár. — A társaság írásbeli válaszában azt közli, hogy a sztrájk kitörése után pályázatot hirdetett a gépészi és fűtői állásokra is. Az állásokra nemcsak ujak, hanem a sztrájkolók közül is sokan jelentkeztek, úgyhogy az összes üresedésben volt helyeket rövid időn belül betölthették. Ilymódon a később jelentkezett s ezáltal állás nélkül maradt gépészek és fűtők érdekében a társaság mit sem tehet.

Az elnök felhívására

Ricotti kijelenti, hogy az elnökség intézkedését tudomásul eszi. A társaság választ azonban nem veheti tudomásul s ezért kéri az elnökséget, hogy a gépészek bizottságát részese támogatásban.

Mielőtt a napirend tárgyalására áttérnének,

Friedrich-Adelsfeld Antal dr. kér szót. Elmondja, hogy a többségi párt a kisebbséget a tárgyilagosságra való tekintettel felkérte, hogy jelölje meg azokat, akiket a bizottságokba beválasztatni kívánt. Ez meg is történt. Az ellenzékiek azonban hivatkozással elvi álláspontjukra, hogy a rappresentanza megalakulását törvénytelennek tartják, nem jönnek el az ülésekre, sőt a delegáció üléseiről is távolmaradtak. Ebből az következik, hogy nem akarnak a többséggel együttműködni, amint *Corrossacz* Ferenc ki is jelentette, hogy a közigazgatási bíróság döntéséig az üléseken nem vesznek részt. A többség tehát nem kandidál egyetlen kisebbségit sem a bizottsági tagságokra.

Superina indítványozza, hogy a három templomi bizottság tagjait egyfel növeljék.

Brazzaduro javasolja, hogy a bizottságok tagjainak számát ötről hétre emeljék.

A rappresentanza ehhez hozzájárul, mire megválasztják a huszonöt bizottság tagjait. Az elnök végül kijelenti, hogy a jogügyi bizottságot a rappresentanza jogász tagjai fogják alkotni.

Ezzel az ülés véget ért.

— **A Növédő Egylet beszámolója.** A Fiumei Növédő Egylet ügyvezető titkára, *Villani* Frigyes báró ma állította össze a leánykereskedés leküzdésére alakult egyesület ezidei első félévének működési kimutatását. A nemes célért küzdő egyesület 1911. január 1-től június 30-ig 210 leányt helyezett el a menhelyen. A vasuti misszió 120, a kikötői misszió 42 leányt hozott a menhelyre. Az egyesület 15 esetben adott különböző összegű utazási segélyeket. Nyilvános házakban két ízben interveniált, kórházban 4 leányt látogatott meg s kutatásokat végzett 12 esetben. 180 leányt az egyesület tisztességes kenyérkeresethez juttatott. Az első félév bevétele 3750 korona volt szemben 2500 korona kiadással. A Via Pomerio 20. számú házában első emeletén a jövő héten nyitja meg az egyesület új menhelyét.

A Fiumei Növédő Egylet küldöttsége *Wickenburg* István gróf kormányzónak ma délután nyújtja át a művészi kivitelű dísztagi oklevelet. Ilyen oklevelet kapnak *Zichy* Lujza grófné és *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök is.

Itt említjük meg, hogy *Mária Valéria* fő-

hercegasszony e héten ötven koronát adományozott az egyesület céljaira.

— **A dohánydrágaság első napja.** A dohányzó közönség előtt sokáig emlékezetes marad az 1911. évi július elseje. Vörös betűs naptári dátumot sem tartanak annyira emlékezetben, mint a dohányárak áremelésének mai napját, amely a dohányzók memóriájában soká élni fog. A jelentős napra való tekintettel munkatársunk felkereste *Termatsits* Kálmán királyi tanácsos, dohánygyári igazgatót, aki a dohányneműek előállítására vonatkozólag a következőket mondotta:

A fiumei dohánygyár mintegy két hónap előtt fogott teljes erővel az új dohánygyártmányok előállításához. A munkát nehezé tette az a körülmény, hogy nemcsak új, hanem a régi tarifa szerinti dohányárut kellett készíteni. A fiumei dohánygyárhoz ugyanis 22 állami dohányáruraktár tartozik s gondoskodni kellett, hogy ezek idejekorán megkapják az új készítményeket. Számolni kellett a tehetősebb közönség fokozott vásárlásával is s ezért bizonyos időn át a régi raktáruiban hirtelenlül mutatkozó hiányt is pótolni kellett. Hogy mekkora volt mindenben a kereslet, mutatja egy példa is. A fiumei dohányáruraktárnak 600.000 darab hölgycigaretta kellett júniusban az egymillió 300.000 darab új hölgycigaretta készleten kívül. Most már azonban vége a nagy munkának. Az állami áruraktárakat elláttam megfelelő készlettel.

Érdeklődünk továbbá *Weinhardt* Gusztáv királyi tanácsos, pénzügyigazgatónál is, aki nagy előzékenységgel adta meg a kért felvilágosítást.

Június 28-ika óta a fiumei állami dohányáruraktár nem adott ki dohányt, szivar és cigarettaeműt. Tegnap este pedig intézkedésre a 129 dohánytőzsdében megfelelő pénzügyőri személyzet egyidőben kezdte meg a leltározást. Felvették a megmaradt készlet mennyiségét, kirójják a tőzsdésekre az árukülömbözeti összeget, ma reggel óta pedig az új készítmények kiadása van folyamatban. Tudomásomra jutott, hogy a dohányzó közönség nagy készletről gondoskodott még a régi áron, ez azonban különös hatást nem gyakorol a fogyasztásra. Az első hetekben talán csökkenni fog a napi vásárlás, később azonban minden a rendes kerékvágásba jut. A magyar dohánynemű az áremelkedés ellenére is jobb és olcsóbb, mint a külföldi.

Ma reggel lepődtek meg az emberek csak igazán. Tudták ugyan, hogy mátol kezdve drágábban kell megfizetniök a dohányárut, de azt már még sem hitték, hogy pénzükért ne kapjanak dohányt. Pedig minden tőzsdében akadt az egyes dohánygyártmányokból még raktáron. A közönség azonban nem kaphatott dohányt, mert a pénzügyőrök még nem készültek el a trafikok ellenőrzésével.

Igy délig a Piazza Elisabettán levő nagy tőzsdében semmiféle idohányárut nem árulhattak, a többi tőzsdékben is szünetelt az árusítás, amíg a pénzügyőri bizottság meg nem jelent. A trafikuskok közül néhányan már több nappal ezelőtt bejelentették dohányáru mennyiségüket és lefizették az árkülömbözetet. Ezek ma már árulhattak dohányt, de készletük délutánra teljesen elfogyott. Radmanovic

RIMINI

— Az adriai tenger legszebb fővényes partja. —
Olaszország Ostendéje.

GRAND HOTEL Közvetlenül a tenger mellett
(375 szoba).

MEGNYILT 1911 JÚNIUS 20-án

Löversenyek. Léghajózás. Sportversenyek. Színházak. Zene. Táncmulatások. Kirándulások. Ravennába. San Marino köztársaságba. Urbino stb.

Bővebb tájékoztatást ad a „Società Anonima Bagni di Rimini - Rimini (Italia).”

Váltóútlelet a parlon: a „Piccolo Credito Romagnolo” fiókja (központ a Grand Hotelben a tramway megállóhelynél). Külföldi pénzek beváltása. Értékpapírok és ékszerek átmeneti és állandó megőrzése. Fizetés hitellevelekre. Mindennemű bankügyletek.

nagyfőzsdéjét a délelőtti folyamán oly sokan keresték fel, akiknek még a felemelt árban sem lehetett dohányárut eladni, hogy a tulajdonos kénytelen volt déltájban bezárni főzsdéjét. A mai nap tehát még semmire sem enged következtetni. Nagyon sokan vannak, akik jó előre beszerezték füstölvi valójukat s most bizonyos meglepetéssel gyönyörrel éregetik a füstkarikákat, akik pedig ma még pénzért sem vehettek dohányt, vagy lemondottak egyelőre a dohányzásról, vagy szaporították a kocadohányosok eléggé tekintélyes számát.

— **Köszgyűlés.** A Nemzetközi Tengerjogi Magyar Egyesület tegnapelőtt a tengerészeti hatóság ülésstermében Wickenburg István gróf kormányzó elnökletével megtartotta rendes évi köszgyűlését, mely Apponyi Albert gróf egyleti elnöknek, aki távollétét kimentette, átvölzítő táviratot küldött.

Jelen voltak: Wickenburg István gróf kormányzó, lovag Thierry Alajos törvényszéki elnök, Fuhrmann Ferenc a tengerészeti hatóság alelnöke, ifj. Vio Antal dr. képviselő, Eidlitz Hugó az Adria hajózási részvénytársaság igazgatója, Copaitich Zsigmond a magyar-horvát tengerhajózási részvénytársaság igazgatója, Solymossy E. Oszkár az Atlantica hajózási részvénytársaság igazgatója. Dárday Dezső dr. osztálytanácsos, Dunay László dr. minisiteri titkár, Pásztor Jenő a Magyar-Keleti hajózási részvénytársaság tisztviselője, id. Vio Antal dr. ügyvéd, kincstári ügyész, Sachs Henrik dr. adelsfeldi Friedrich Antal dr., Battagliarini dr. ügyvédek, Rosenkard György dr. minisiteri segédtitkár, Stiglich Natál dr. és Rauch Árpád dr. min. fogalmazók, Kemény Ödön az Adria hajózási részvénytársaság titkára.

— **Villamos összeköttetés Susak és Fiume között.** Néhány előkelő polgár körében mozgalom indult meg, hogy a fiumei villamosvasut sinpárját Susákra is kiterjesszék oly módon, hogy a sinpár körülbelül a Glavanfélé fűrdőig nyerjen meghosszabbítást. A mozgalom részesei azzal indokolják a terv szükségességét, hogy a jelenlegi közlekedési eszközök mellett a Susakon lakó fiumeiek csak nehezen közelíthetik meg lakásukat, illetve hivatalukat. A közlekedési mizériák különösen az őszi s a téli hónapokban érezhetőek, a mikor az annyiszor kifogásolt omnibuszjáratok számát is csökkentik. Hivatkoznak azonban fontosabb közgazdasági érdekekre is, melyek Fiumét és Susákot közvetlenebb érintkezésre sarkalják. A szomszédos Susak község már földrajzi fekvése miatt is Fiuméra van utalva s lakóai minden szükségletüket nálunk szerzik be. A fiumei kereskedők és iparosok vevőinek tekintélyes részét susákiai szolgáltatók. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a susáki tenger mellék falvait sem, melyeknek lakóssága szerényebb igényűkhöz mérten szintén Fiumében vásárol.

Helyes közgazdasági érzékkel tehát Fiumét és Susákot s annak környékét nem elárvolitani, hanem inkább jó közlekedési eszközökkel közelebb kell hozni, hogy azok is Fiume érdekszférájába tartozzanak. Minthogy ezt a fontos okot eddig figyelmen kívül hagyták, Susákot arra kényszerítették, hogy Fiume hátrányára saját erejéből fejlődjen. Az utóbbi években egyre-másra nyitlak ott az új üzletek s minden susáki bolt a fiumeiek jövedelmét csökkentette. Az, aki a villamos sinpár susáki meghosszabbítását célzó mozgalom élén áll, közgazdasági értékű terve érdekében a *Lega Autonoma*-val is kereste az érintkezést. Törekvése sikerrel is járt, mert az *új városi pártban kedvezően fogadták* a tervet s annak megvalósításától sem idegenkednek. A párt több vezetőtagja ugyanis erre vonatkozólag bátorító és támogatást biztosító kijelentést tett. Most a villamos sinpár meghosszabbításának hívei arra törekednek, hogy tervüknek minél több polgárt nyerjenek meg.

— **Érettségi vizsga a kereskedelmi iskolában.** A fiumei állami felső kereskedelmi iskolában a következő tíz tanuló tette le az érettségi: Csizi István, Dobozi Artur, Engel Árpád, Erdőssy József, Fedinecz László, Förster Frigyes, Gépész Dániel, Potzner Gyula, Velcich Z. és Zoltán Imre. Az érettségizett növendékek közül csak egy volt olasz anyanyelvű.

— **Felvételi vizsgálat.** A fiumei kereskedelmi tengerészeti akadémiában ma tartották meg a felvételi vizsgálatokat. A vizsgálatokra mintegy negyvenen jelentkeztek. A szemvizsgálatot Tauffer Emil dr., a tengerészeti hatóság orvosa végezte. Egy jelöltet teljes színvágása miatt visszautasítottak. A jelentkezők legnagyobb része kispolgári, néhányan pedig jobb körökből származnak.

— **Uj alügyész.** A király Lucich Vasco dr. törvényszéki jegyző, ügyészségi megbízottat a fiumei ügyészséghez alügyésznek nevezte ki.

— **Uj tanítónők.** Arnold Ilonka e héten a szabadkai állami tanítónői képezdeben sikerrel nyerte el tanítónői képesítését, míg a pécsi „Notre Dame“ zárdában Arnold Ines és Garády-Gauss Magda kitünő eredménnyel képesítették tanítónőkké.

— **A rendőrök sisakja.** Minach Mária rendőrpáncsnok elrendelte, hogy a rendőrök szeptember elsejéig a nagy meleg miatt a nehéz sisak helyett sa kában teljesítsenek szolgálatot. A humánus intézkedés a rendőrök körében nagy örömet keltett, mert sokat szenvedtek a hőségben a nehéz posztóból készült sisak által. A sisakot csupán ünnepélyes alkalmaknál és ünnepnapokon viselik.

— **Iskolai értesítők.** A fiumei m. kir. állami *polgári fiúiskola* 27-ik értesítőjét és a vele kapcsolatosan szervezett állami kereskedő tanonciskola beszámolóját most tette közzé Békei Ignác igazgató. A polgári fiúiskolának ebben a tanévben összesen 351 tanulója volt, akik közül 138 volt magyar anyanyelvű, olasz anyanyelvű volt 90 tanuló, horvát 81, német 36, szerb 5 és francia 1. Ezek közül valamennyi magyarul is tudott beszélni. Az intézetbe 1884 óta 4404 tanuló iratkozott be. Az értesítőben az igazgató részletesen foglalkozik a tantestület dicséretreméltó működésével, ezenkívül a munkásgimnázium, szlőjd, gyorsírási és francia nyelvi tanfolyam működéséről is beszámol. Az iskola vagyona a különböző alapítványok és adományok folytán a tanév végén 11385 korona és 19 fillér.

Az állami *kereskedő tanonciskolában* az 1910—11-iki tanévben négy osztály működött. Az előkészítő osztálynak 50, az első osztálynak 50, a másodiknak 25 és a harmadiknak 7 tanulója volt. Összesen 132 tanonc, huszonhárommal több, mint az előző tanévben.

A fiumei állami *felső kereskedelmi iskola* és a vele kapcsolatos államszámviteltani tanfolyam értesítőjét Riegler Sándor igazgató szerkesztette. A rendes tanulók száma 85, a magántanulók száma 2 volt. Ezek közül a tanév végén 87 tanuló tette le a vizsgát. Anyanyelv szerint magyar anyanyelvű volt 41, olasz 23, német 6, horvát 13 és más anyanyelvű 2 rendes tanuló.

A fiumei m. királyi állami polgári leányiskolának az elmúlt tanévben 211 rendes tanulója volt, míg a kézimunka tanfolyamot 62 növendék látogatta. Magyar anyanyelvű volt 102 tanuló, olasz 43, horvát 24 és német 16. Berthóty Károlyné igazgató jelenléte részletes kimutatást közöl a növendékek előmeneteléről, mely általában jónak minősíthető.

— **A kikötőből.** Junius 30. *Érkezett:* „Barletta“ olasz gőzös Bariból 600 zsák gyümölcs; „Mostar“ osztrák gőzös Ravennából üresen.

Indult: „Matlekovits“ magyar gőzös Londonba 850 tonna fával, 300 tonna liszttel és 300 tona rizsszel; „Agrumaria“ olasz gőzös Stenizzebe, üresen; „Szápary“ magyar gőzös Marseillebe, 250 tonna fával, 40 tonna cementtel és 20 hordó olajjal; „Gastein“ osztrák gőzös Konstantinápolyba 60 tonna cukorral, 30 tonna fával és 20 tonna üvegáruval; „Diadem“ angol gőzös Konstantinápolyba üresen; „Alberoni“ olasz gőzös Velencébe üresen.

Szlovéniai sós víz
CZUKORBETEGSÉG ELLEN
 speciális gyógyital.
 KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDÜLT GYOMOR ÉS HUGYSZERV BAJOKAT GYÖKERESEN GYÓGYIT.
 Főraktár: Brazzoduro C. cégnél
 Fiume, Telefon 495.

Igyék naponta 1—2 palaczk
Dupla-malátasört,

de Szent István védjegyűt,
 mert ez a legelső, a valódi.

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Ső főzde“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legelvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomor bajoknál; igen ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden füszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
 természetes ásványviz

ÜDÍT-GYÓGYIT. ÜDÍT-GYÓGYIT.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fenyképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVÁ.

Főlerakat: Stalcer Antal, Fiume Via Tartini 4. Kapható Jechel F. cégnél
 Telefon 3-44.

Magyar nyelvtanítónőt keresek,
 hetenként három órát óhajtok venni hattól hétig Cantridán. Vállalkozók küldjék ajánlatukat posterestante „Egyedülálló“ címre.

Magyarul és németül tudó

fiatal irnok

helybeli ipari részvénytársaságnál azonnal felvétetik. Ajánlatok „Ipar“ jelűre a kiadóhivatalba intézendők.

Kiadó azonnal

Susákon a gimnázium mellett 4 szobából, konyhából álló lakás kerttel, komfort, pincehelyiség, vízvezeték, gázvilágítás és kilátással a tengerre.

Havibér 80 korona.

— **A gép áldozata.** Pregel Dorottya 15 éves gyári munkásleány tegnap délelőtt a susáki szappangyárban a gépsajtó mellett dolgozott. Amint a sajtó alá nyult, a gép hirtelen megindult és összenyomta mindkét kezét az ujjait. Mire a gépet megállították, a szerencsétlen leánynak már több ujjja össze volt roncsozva. A leányt a kórházba vitték. Felgyógyulása után aligha lesz munkára alkalmas. A vizsgálatot megindították.

— **Éjjeli csendháborításért.** Ferenc István jegyei illetőségű vasuti munkást az éjjeli utcai csendháborítás miatt letartóztatták. A letartóztatás alkalmával Ferenc István a rendőrköt „Andris“-nak csufolta s egyiket fojtogatni kezdte. A rendőrség a vasuti munkást letartóztatta s megindította ellene az eljárást hatóság elleni erőszak miatt.

— **Kirándulások a tengeren.** Holnap vasárnap, f. hó 2-án az Ungaro-Croata a következő kirándulásokat rendezi:

Cirkvenicába és Noviba a „Szamos“ termes gőzessel délelőtt 8.45 Noviig és d. u. 2.30-kor Noviig, visszajövet Indulás Noviból d. u. 6, és Cirkvenicából 6.40-kor, E kirándulásokra külön menettérti jegyeket bocsátanak ki 1 kor. 50 fillér leszállított árban személyenként, és azon napra való érvényességgel, amelyen megvették; e jegyek az azon napon belül induló mindegyik hajóra érvényesek és feljogosítanak este a kiránduló hajóival való visszajövetelre is.

Ika és Lovranába a „Hrvat“ gőzessel indulás Fiuméből d. u. 2.30-kor; menet Volosca, Abbazia, Ika és Lovrana érintésével; visszajövet indulás Lovranából d. u. 6.30, Ikából 7.—kor és Abbaziából 7.30-kor. Menetdíj oda- és vissza 80 fillér személyenként.

Portoré- és Bukariba az „Abbazia“ gőzessel d. u. 2.30-kor menet és esetleg jövet Urinj érintésével; visszajövet indulás Buccariból este 7.—, Portoréből 7.20 órakor. Menetár 80 fillér személyenként.

Abbaziába a „Lovrana“ és a „Sirály“ szalon-gőzöskkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6, 7, és 8.30 órakor. Utolsó járat Abbaziából Fiuméba este 8-kor. Esteli járat Fiuméből Abbaziába az „Istriano“ gőzessel 9 órakor és vissza 10 órakor. Menetár 1.20 korona személyenként.

Fiuméből Abbaziába omnibus vonal az „Istriano“ gőzessel. Indulás Fiuméből d. e. 9.10 és 11.10-kor, d. u. 2.10, 4.10 és 6.10 órakor. Visszajövet Abbaziából d. e. 10.10, továbbá d. u. 12.10, 3.10, 5.10 és 7.10 órakor. Menetár 20 fillér személyenként.

Kedvezőtlen időjárás esetén a társaság fenntartja magának a járatok számának leszállítását.

Chersoba a gyors és kényelmes „Liburnia“ gőzessel d. u. 2.15-kor visszajövet Chersoból este 8 órakor. Menetár 1.60 K személyenként.

Mindenki, a ki **ülő életmódot** folytat, kiváló gondnal ügyeljen arra, hogy rendben legyen az emésztése! A természetes **Ferencz József**-keserűviz gyorsan és biztosan szabályozza az emésztést és el van ismerve, hogy használata nem jár oly kellemetlen mellékhatásokkal és utóhatásokkal, mint a legtöbb emésztőszernél.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, jul. 1. A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnököl.

Bemutatja a főrendiház átiratát, mely szerint a tegnapi ülésen megszavazták az indennitást. Jelenti, hogy a király Jósika Samu bárót a főrendiház alelnökévé nevezte ki.

Felolvassák az interpellációs könyvet, melybe **Abrahám Dezső** a dohányárak indokolatlan felemelése, **Szmrecsányi György, Beszkid Antal** képviselő mentelmi jogának megsértése és **Lovászy Márton** a szegedi választás miatt megbüntetett honvédtisztek ügyében jegyzett be interpellációt.

Folytatják az appropációs javaslat tárgyalását.

Szabó István kisgazdapárti kijelenti pártja nevében, hogy a kormánnyal szemben bizalmatlan, A javaslatot nem fogadja el. Követeli a választói reformot s kijelenti, hogy ez a parlament nincs feljogosítva a katonai létszám emelésre, mert nem ezért nyert mandátumot. Tiltakozik a közigazgatás államosítása ellen.

Haller István néppárti kritikálja a kormány óvatos politikáját. Követeli, hogy a kormány a lényegesebb kérdésekben mielőbb színt valljon. Hivatkozik a választói jog reformjára, melynél még ma sem tudják, hogy mi a kabinet és a többség álláspontja. Tudni kívánja, hogy a többség **Lukács László** vagy **Tisza István** gróf programjához csatlakozik-e? Kifogásolja, hogy a kormánynak nincs szociális programja. Helyteleníti, hogy az argentinai húst nem engedik be. A javaslatot nem fogadja el.

Az elnök ezután szünetet rendel el.

Szünet után

Benedek János beszél a javaslat ellen.

Benedek hosszasan indokolja, hogy miért bizalmatlan a kormány iránt s miért nem szavazza meg a javaslatot.

Beöthy László, a pénzügyi bizottság elnöke adja betérjeszti a bizottság jelentését az általános földhitelintézetéről és Szabadka város kölcsönéről.

Ezután megállapítják a hétfői ülés napirendjét. Napirenden az appropáció folytatásos tárgyalása szerepel.

A Ház most áttér az interpellációkra.

Az ülés folyik.

A Justh-párt nem obstruál.

BUDAPEST, jul. 1. A képviselőház folyosóján ma Justh-párti képviselők beszéltek, hogy a párt az appropáció vitáját nem szándékozik elhuzni, csupán 8—10 ülésen fognak a párt előkeiőbb tagjai felszólalni. A véderőjavaslat tárgyalásánál komoly vita lesz, de a párt többsége a leghatározottabban a radikális obstrukció ellen foglal állást.

Zajos városi közgyűlés.

HODMEZŐVÁSÁRHELY, jul. 1. Hódmezővásárhely mai közgyűlésén zajos jelenetek játszódtak le. A tagok egy része a tanácsi javaslat mellett, a másik része pedig a javaslat ellen foglalt állást. Végül is heves jelenetek után azt a javaslatot fogadták el, amelyben tiltakoznak a katonai javaslatok ellen s felirnak a képviselőházhoz az általános választói jog érdekében.

A horvátok a kormány mellett.

BUDAPEST, jul. 1. A horvát tartománygyűlésnek a magyar országgyűlésbe delegált tagjai elhatározták, hogy a magyar kormánynak bizalmat szavaznak, mert remélik, hogy a horvátok követelésének eleget fog tenni.

Magyar szakács

kerestetik, Amerikát járó nagy gőzökre magyaros ételek elkészítéséhez fedélközi utasok számára. Az első esztendőben **havonként 80** márka fizetés jár, a másodikban 85 márka és a harmadikban 90 m., azonkívül teljes ellátás a hajón. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal e címre küldendők: „**Magyar szakács 1911** Wien postlagernd Bräunerstrasse“.

A Fiat-művek részvénytársaság

TURIN-WIEN

automobiljainak egyedárusítása

Fiume és környéke részére átadó.

Elsőrangú jól szituált cégek ajánlatai kéretnek:

FIAT-MŰVEK R. T. Magyarországi Fiókjához
Budapest, V., Szabadság-tér 18.

Borszéki
GYÖGYÉSÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!

angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer.
Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között.

Főraktár: C. Brazzoduronál - Telefon 495.

Eladó

feleáron egy kitűnő állapotban levő **vilány-zongora**. Nyilvános helyiségekben igen alkalmas; öt vagy tizfilléres bedobás után önműködőleg játszik. Zenei szallagja kb. 350 méterből áll. Ezenkívül **eladó** még egy nagy **tükörsztallal** ellátott 330 cm. magas 120 cm aranykeretű **tükör**. Felvilágosításokat a tulajdonos ad. Lakik: Via Municipio 4. sz. félemelet, d. u. 1—8 között.

Örökös állást

nyerhet bárki havi 500 korona jövedelemmel, ha sorsjegyek részletfizetésre való eladásának képviselőt a Budapesti Erzsébetvárosi Takarékpénztár Részvénytársaságnál (Budapest, VII., Károly-körút 13) elvállalja. Szakértelem nem szükséges, mint melléktulajdos is üzhető.

Alaptőke 7 millió korona.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gymorhajásoknak székszorulásban szenvedőknek.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűviz

Az elrontott gyomort 2—3 óra alatt teljesen rendbehozza.
Kis üveg 40 fillér.
Nagy üveg 60 fillér.

Sztrájkoló orvosok.

MAROSVÁSÁRHELY, jul. 1. A marosvásárhelyi és Marostorda-megyei munkásbiztosító-pénztár tizenhat orvosa ma sztrájkba lépett. A sztrájkoló orvosok szolidaritást vállaltak a békésgyulai orvosokkal s kijelentették, hogy amíg az orvosok ügye elintézésre nem nyer, addig a munkásbiztosító betegeit magánorvosi kezelésre utasítják. Az orvosok eljárása nagy felháborodást kelt.

A Csomagszállító csőd előtt.

BUDAPEST, jul. 1. „Az Est” értesülése szerint a Magyar Kiviteli és Csomagszállítási Rt. július 4-ére értekezletet hívott egybe, a melyen a társaság főbb érdekeltjei lesznek jelen. Az értekezleten aziránt határoznak, vajjon kimondják-e a felszámolást, avagy a csőd megnyitását kérik-e. A társaságnak a nagy passzívakkal szemben csak nagyon kevés aktívja van.

Véres kardpárbaj.

SALGÓTARJÁN, jul. 1. Horváth Zoltán honvédszázados és Lantos Jenő tisztviselő ma kardpárbajt vívott. A harmadik összecsapásnál Lantos életveszélyes sebet kapott a homlokára. A párbajra vasuton történt összeszólalkozás adott okot.

Rablógyilkosság az országuton.

SOPRON, jul. 1. Goldstein János nagykereskedő huszezer koronával ma hajnalban saját kocsiján Sopron felé hajtott. Utközben egy automobil jött vele szemben, mely megállt a kocsi előtt. Az automobilból két elegáns öltözött egyén szállt ki s agyonlőtték a gyanútlan nagykereskedőt. A véres tett után magukhoz vették Goldstein pénztárcáját s elmenekültek. Most országszerte körözik a rablógyilkosokat.

Csaló kereskedő.

SZATMÁR, jul. 1. Unger Ármin szatmári nagykereskedő mintegy 150.000 korona árutartozás után fizetési képtelenséget jelentette s beszűntette a fizetéseit. A cég hitelezői közül többen idejöttek s megállapították, hogy az üzletben alig van 10.000 korona értékű áru, a többi pedig Unger büntérsaival elrejtette. A megkárosított kereskedők feljelentésére Unger ellen megindult az eljárás csalárd bukás bűntette miatt.

Liliomtipró hitoktató.

TEMESVÁR, jul. 1. Óriási feltűnést kelt, hogy a vizsgálóbíró az ügyészség rendelkezésére letartóztatta Lammer Dezső hitoktatót, aki a zárda növendékei közül tizenegyet megfertőzött. Az áldozatok jó családból származnak.

Öngyilkos igazgató-tanító.

SZATMÁR, jul. 1. Horváth Katalin igazgató-tanító ma délelőtt sztrichninnel mérgezte magát s később meghalt. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

Felfüggesztett igazgató.

NAGYVÁRAD, jul. 1. A belügyminiszter Honthy Vilmost, a nagyváradai gyermekmenhely igazgatóját nagyfokú szabálytalanságok miatt felfüggesztette állásától és a fegyelmi eljárást megindította ellene.

A kolera.

TRIESZT, jul. 1. A bakteriologiai vizsgálat megállapította, hogy az „Oceania” gőzösön gyanus tünetek közt megbetegedett Soldan Mária ázsiai kolera-ban betegedett meg. A betegség könnyű lefolyásnak látszik s az asszony felgyógyulása valószínű.

A szerb kormány lemondott.

BELGRÁD, jul. 1. A Pasics-kormány pénteken délután lemondott. A lemondás oka az, hogy a pénzügyminiszter és a kereskedelmi miniszter közt az új államkölcsön tekintetében differenciák támadtak.

Hadihajóink utja.

BÉCS, jul. 1. A „Kaiserin Elisabeth” csatahajó tegnap Alexandriába hat napi és a „Radetzky” hadihajó Plymouthba, háromnapos tartózkodásra érkezett.

Miniszterek tanácskozása.

BÉCS, jul. 1. Schönaich közös hadügyminiszter tegnap délután hosszabb tanácskozást folytatott Georgi Landwehr-miniszterrel és Hazai Samu honvédelmi miniszterrel.

Apagyilkos leányok.

BÉCS, jul. 1. Varsóból táviratozzák, hogy Rupi községben két leány petroleummal leöntötte az ágyban fekvő apját és felgyújtották. Az apa borzalmas kínok közt halt meg. A gyilkosság oka az, hogy az atya erkölcstelenségre akarta csábítani az egyik leányt.

:: Rómába utazók figyelmébe! ::

Gambrinus-Halle

Luhr Bácsi „BAVARIA” Sörcsarnoka

ROMA, Piazza San Silvestro,
a főpostával szemben.

Magyar tulajdonos. - Magyar konyha.
Magyar kiszolgálás. - Magyar újságok.

Valódi bajor és pilzeni sörök.
Olcsó árak! Olcsó árak!

DEÁK SZÁLLÓ ÉS ÉTTEREM
Deák-korzó FIUME

— a pályaudvartól 3 percre —

Kifogástalan magyar s bécsi konyha.
Hamisítatlan borok. :-: Olcsó árak.

40 modernül berendezett szoba.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula

Elsőrangú angol tanár

angol nyelvórákat ad. Cim a kiadóhivatalban.

HUNGÁRIA-szálloda

Fiume - Viale Franc. Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).

KIFOGÁSTALAN KONYHA ÉS TISZTA.
:: JÓ MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK. ::

34 KÉNYELMESEN BERENDEZETT
:: VENDÉGSZOBA. ::

Olcsó árak! Olcsó árak!

FUNDA ANTAL A „Continental” szálló volt tulajdonosa.

CONTINENTAL-AUTOMOBIL
PNEUMATIKS

Képviselő és raktár Fiumében:

==== **Gilić R.** ====

Telefon 677. Via Lod. Kossuth 13. Telefon 677.

VIII. évfolyam.**„A Tengerpart”**

Fiumének legelőnkebben szerkesztett és legjobban informált
==== napilapja jelenleg ====

VIII. évfolyamában
jelenik meg.

Mint Fiumének és a környékbeli fürdőhelyeknek legnépszerűbb, legelterjedtebb és legrégebbi magyar napilapja

„A TENERPART”

a kereskedelmi és üzleti világ legalkalmasabb hirdetési orgánuma.

Hirdetési árai a lap nagy példányszámához viszonyítva igen mérsékelték.

Előfizetési árai:

Egy évre	-----	K. 24.—
fél évre	-----	„ 12.—
negyedévre	-----	„ 6.—
egy óra	-----	„ 2.—

Tisztviselők fél áron kapják „A TENERPART”-ot, úgyhogy az utóbbiaknak

„A TENERPART”
házhoz szállítva csak 4 fillérbe kerül naponta.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz

«A TENERPART» kiadóhivatala Fiume

Grad. del Sasso Bianco 3. szám 1. emelet.

[a Hungaria szálló mögött.]

Telefon 229. sz. Postafiók 105. sz.

Mutatószámokat egy hétig ingyen küldünk.

VIII. évfolyam.

TURINI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁS 1911.
 A S. A. L. V. E. vezetése és a kiállítás Végrehajtó Bizottságának ellenőrzése alatt álló
SZÁLLODÁK
 Minden modern kényelem. Egyenesen szállóknak készült épületek.
 Új berendezés. — Központi fűtés. — Villanyvilágítás. — Fürdők. — Autómobilok az állomáson.

Grand Hôtel Victoria - - ELSŐRENDŰ - -
 VIA MARIA VITTORIA 33, a város központjában.
 250 szoba. Szalon. 2 Lift. Étterem. Szobák fürdővel. Garage.

Grand Hôtel de l'Exposition ELSŐRENDŰ
 VIA SALUZZO 34. Öt percre a közp. pályaudvartól és a kiállítástól.
 150 szoba. Szalon. Lift. Étterem.

Hôtel Dora
 CORSO S. MAURIZIO, a királyi palota kertjével szemben.
 Turin legnagyobb szállója.
 500 szoba. 20 Szalon. Lift. Fürdők. Étterem.

Hôtel Meublé des Nations
 VIA MADANA CRISTINA 15. Központi fekvés, közel a kiállításhoz.
 80 szoba és terem. Felvonó. Fürdők.

Hôtel Meublé Donizetti
 VIA DONIZETTI, a VIA ORMEA sarkán, 5 percre a kiállítástól.
 100 szoba. Szalonok.

Hôtel Valentino .. MÁSODRENDŰ
 VIA ORMEA 38, a kiállítás bejárata mellett.
 85 szoba. Szalonok.

Hôtel Meublé Stupinigi
 VIA S. SECONDO, a VIA FILANGERI sarkán, az állomás mellett.
 50 szoba. Szalonok.

Hôtel Meublé Crimée
 VIA MONCALIERI 61, a PÓ jobb partján, a brazilai pavilonnal szemben
 a domb alján.
 75 szoba. Szalonok. Garageok.

Hôtel Pension Eridano
 VIA MONCALIERI 63, a PÓ jobb partján, a brazilai pavilonnal szemben,
 a monumentális hid és a domboldal kertje mellett.
 70 szoba. Szalonok. Étterem. Bar.

Hôtel Regina MÁSODRENDŰ
 CORSO REGINA MARGHERITA, a CORSO FARINI sarkán. Remek kilátás a
 dombokra és az alpesekre. Az Antonelliana múzeum és a Pó mellett.
 500 szoba. — Nagy terem ünnepek és bankettek számára. — Lift.
 Étterem.

Felvilágosítások és szobamegrendelések végett következő címhez tessék fordulni:
Direction Générale des Hôtels de l'Exposition
 Turin Via Arcivescovado 1 a. I. étage. Telefon 44-38. Sürgőnycím: SALVE.

Cement és műtéglaiipar.

Ajánlja a m. t. közönségnek különösen pedig a mérnökök, építész és építővállalkozó uraknak saját készítményeit: cementcsöveket, téglagyártmányokat, műkölcseket, általában lépcső-készítményeket, kapuoszlopokat, korlátos erkélyeket, terraszokat, virágcserepeket fürdőkádokat és kéménykiégészítő szerkezeteket.

Elvállal mindenféle cement-, kréta-, szobrász-, gipsz, valamint egyéb disz munkákat és általában szobrászati munkálatokat.

Nagy raktár építési anyagokban. Portland és román cement, kréta és fedőlemez stb.

Iroda:

Berl és Klein - Fiume

Telefon 525.

cégnél

Telefon 525.

Értesítés.

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy a Via delle Pile 2. számú házban a Grand kávéház mögött a

Dreher éttermet

átvettem. Elsőrangú konyha, kitűnő magyar és dalmát borok. Dreher-féle világos és barna sör. Jutányos árak, figyelmes és pontos kiszolgálás. Éjjel 2 óráig nyitva. Havi előfizetések 48 és 56 K. Minden pénteken halvacsoza. Konyhámért a budapesti 1896-iki milleniumi kiállításon dícsérő oklevéllel kitüntetve.

Tisztelettel

STÖHR KÁROLY

vendéglős.

:: A turini kiállításra utazók figyelmébe! ::

Hôtel Monopol Meublé

Via Accademia Albertina 37. szám (a Corso Vittorio Emanuele sarkán)

Turin egyetlen német szállodája.

3 percre a „Porta Nuova” központi pályaudvartól,
 :: 2 percre a kiállítás főbejáratától. ::

ÁRAK 3 LIRÁTÓL FELJEBB.

Modern kényelem! - Német levelezés és kiszolgálás!

Tulajdonos Meyer M.

Austro-Americana TRIESZT.

Rendszeres szolgálat Trieszt és Olaszország, Görögország, Spanyolország Észak-, Közép- és Dél-Amerika között.

Közei indulások Triesztből:

Newyorkba a „Martha Washington”	gőzessel július	8-án
„ a „Clara”	„ „	13-án
„ az „Argentina”	„ „	29-én
Philadelphiába a „Giulia”	„ „	13-án
„ a „Tereza”	„ „	22-én
New-Orleansba az „Alberta”	„ „	29-én
Aimeria, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos-Ayresbe a „Laura”	gőzessel július	20-án.

A személyforgalom részére új és gyors, kétszavaru Marconi dróttalan táviróval felszerelt hajók állanak rendelkezésre.

Teherforgalom.

Triest, New-York, Philadelphia—New-Orleans	3 indulás havonként
Savanna—Triest	— — — — — 2 „ ”
Pensacola—Triest	— — — — — 1 „ ”
New-Orleans—Triest	— — — — — 1 „ ”
Galveston—Triest	— — — — — 1 „ ”

Körutazások a Földközi-tengeren a nagy Oceánjáró hajókkal.

Tudakozódni lehet az igazgatóságnál, Trieszt, Via Molin Piccolo 2. (Táviratcím: Cosulich, Trieste) Schenker és Tsa főigényköszönetnél Bécs, I., Neuhofgasse 17., az utas-irodánál Bécs, II., Kaiser Josef-strasse 36. és a társaság más ügynökségeinél.

Varieté-Hôtel Susák.

sténként varieté-előadások elsőrendű művészi erővel
 Kezdeté 9^{1/2} órakor. Beléptidij 1 korona.

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméből a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehéreneművel 40 fillér.

Olesó fürdőbérletjegyek.

“A TENGERPART”

— telefonszáma —

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

Szabadalmi szám 16794.

BECK KÁROLY

épület- és műlakatos

szab. ablakszellőztető készülék-készítő-gyára
Budapest, VIII., József-utca 14. sz.● **Az egészség a fő!** ●

melyet csakis kellő szellőztetés által érhetünk el.

A Beck Károly-féle ujonnan feltalált és szabadalmazott ablakszellőztető-készülék

magyar gyártmány, mely most már felülmúlja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőztetőket úgy célszerűségben, jószágban, mint olcsóságban. Egészségügyi szempontból 45° nyitás által légvonat kizárva. Minden ablakra alkalmazható.

Ablakszellőztetők árai:

Legnagyobb, legnehezebb és díszes K 25.—
Rend. abl. iskolák, intézetek, magánlakásokhoz	„ 13.—
Könnyebb szimpla ablakokhoz	„ 9.—
Klozett-ablak	„ 7.60

Költségvetések ingyen!Ablakszellőztető-készülékeimet a következő nevezetesebb helyeken használják: *Nemzeti Kaszinó, Kereskedelmi minisztérium, Kef. főgimnázium, M. kir. Ludovica, Magy. kir. dohánny-gyár. Kispesti állami elemi iskolákban s több kórházban, iskolákban a fővárosban és vidéken s kitűnőnek bizonyultak.*

Megrendelések úgy helyben, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltenek.

1500 darab már használatban van.

Mérték vétele végett sziveskedjék hozzám fordulni.

A hölgyek tudják legjobban mily fontos a**SZÉP, ÜDE ARC**

mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcüre tiszta sima legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot fordítanak az arcürő ápolására, a szépség fentartására és emelésére.

A FÖLDES-féle**MARGIT-CRÉME**

az egyedüli szer, mely 5-6-szori használat után biztosan eltávolít kiütéseket, pattanásokat, mitesszert, szeplőket, májfoltokat, ráncokat és az arcot fehériti, üdíti és fiatalítja.

A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártalmatlan, páratlan és csodás arc-szépítő.

Kapható az egész világon. Tégelye 1 kor. és 2 kor. Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELENEN gyógyszerész **ARADON**

Kapható Fiumében: Skodnik H. gy. Papp R. drog. Babich Hinko, Catti György, Prodám Johann, Franco Prodám és Dr. Mizzan A. Gyógyszertárakban, Ernesto Benco, Jechel Francesco és Pavacich Fratelli drog.

Jó karban levő
használt iskolai és egyéb
könyvek eladhatók a**Zanutel A. könyvkereskedésében**

TELEFON 197.

Könyvjegyzék ingyen!

Ház eladó

Fiume legszebb helyén, Podmurvizze alközségben két szoba, konyha, éléskamra, kert köröskörül 182 □-öl, villaszerű köfállal körölvéve, vízvezetékekkel s két cisztermával. Cim a kiadóhivatalban.



KIA DÖTULAJDONOS; „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

„M-i-i-t?” — Papa megengedte! Hisz' valódi JACOBI-féle Antinicotin-cigarettafüvelek fadóbozban!



!Agyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!

Az egészségnek egyik forrása

a Marsner-féle pezsgő-limonádé bonbonokból előállított

Pezsgő-Limonádé

málna, citrom, eper, cseresznye és waldmeister-iz. 2 és 4 filléres pasztillákban és 2 és 5 filléres patent papirzacskókban



Évi fogyasztás 80 millió darab.

Egyedüli készítő

Első cseh keleti cukor és csokoládégyár Königl. Weinberge

azelőtt: MARŠNER A.

Főraktár: POLÁČEK R. - ZÁGRÁB.

Jurišičeva ulica 21.

Féltabilgépek. Gőzgépek. Gőzkazánok Motorok. Sínek. Szivattyúk. Malomgépek. Modern transmissziók. Távirtd huzalok. Minden méret és nagyságban kaphatók

ABELES EMIL vas- és géposztályánál

Budapest V. kerület, Váci-ut 88. szám.

Gépek és kazánok kölcsönbe is adtnak.

TELEFON 132-14.

Sürgősesim: BARSEL.

Első fumei magyar uri és női

FODRÁSZTEREM

Fiume, Adria palota.

Végez hajmosást, hajfestést külön női teremben. Mindenféle hajmunka olcsón teljesítetik. Lakásokba, ugy egyes meghívásokra, mint havi előfizetésekre ügyes fodrásznőt küld.

Az uri teremben jó és pontos kiszolgálás.

Telefon 11-60.

Megnyilt a

„Mercur” Drogheria

FIUME

Via Pomerio 758. szám alatt.



évi jótállás.

ALOGATOTT MINTA-YÜJTEMENY TUCATJA K. 5.—

Olla-t több mint 2000 éves mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.

Kapható Fiumében: a Prodám, Catti, Mizzan és Budak-féle Gyógyszertárakban, továbbá F.lli vácic, Benco Ernő és Papp doll drogeriájában. Erd. árjegyk ingyen az „OLLA” Gummiközöttől Wien II/297 Praterstr. 57.

„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEAK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —

Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó áron.

A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

TULAJDONOS:

BUDAI KÁROLY

WELLMANN TESTVÉREK
VAS- ÉS FÉMÁRUKERESKEDÉSE

Via del Pozzo 2. - FIUME - Via del Pozzo 2.

Nagy raktár tiszta alumínium-, bern-dorfi tiszta nikkel-, valamint zomán-cozott bádog- és öntöttvas edények-ben. - Konyha és tizedes mérlegek, sulyok stb.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszeranyagok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szepítőszerek stb. stb.

Uj cselédközvetítő

iroda nyilt meg az Andrásy-utca és Remai-utca 4. számu ház sarkán.

Szives megbízásokat kér

Telef. 12-69.

Bratusa Károly.

UJ VASKERESKEDÉS!

Igen nagy választék mindenféle email és alumínium edényekben, kályhák, csövek, ablaküveg, petrolium és mindennemű lakatos és asztalos szer-számokban. --- Jutányos árak.

MILLICH ROMUALDO
PIAZZA DEL GIARDINO PUBBLICO**„ADRIA” szálló és étterem**

ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJIC PALOTA)

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és villanyos világítással.

Kitünő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Fölvétetik

egy ügyes ügynök magánfelek meglátogatására fix fizetés és magas jutalék mellett.

Cim a kiadóhivatalban.

NYOMATOTT CHILKO JÓZSEF „MERCUR” NYOMDÁJÁBAN FIUME